

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Nova vojna.

Živimo ob času električne napetosti, ko more vsak trenutek pasti netilna iskra v sod poln smodnika. Ravno vladar nemške države pa ne more iti mirno mimo teh resnih znamenj časa. Kajti kar je Molke leta 1874. rekel, da je namreč Nemčija dobila spoštovanje v vsem svetu ljubezni pa nikler, to veja še danes. Zato mora nemški cesar kot vrhovni poveljnik armade za to skrbeti, da bo oborožena sila Nemčije dovolj močna, da bo vzdrljala sovražni napad, tudi če pride od več strani.

Včeraj je bil rojstni dan nemškega cesarja Viljema in nemški listi so se o tem obširno razpisali. Posebno graški »Tagblatt« je proslavil ta jubilej tako, kakor je sveta dolžnost vsakega avstrijskega Nemca. Pri tem ni pozabil — da nemški cesar ni le oseba — ampak zastopnik vsenemstva. Zato je napisal gornje besede. Dasi graški žurnalisti letos glede vojne niso imeli sreče — vendar moramo omenjene besede — posebno v današnjih dneh prav razumeti. Časi so resni — in Nemci se tega zavedajo. Gotovo bolj, nego mi. Cesar Viljem II. praznuje 25letnico svojega vladarstva. Od započetka pa do danes je sledilo samo eno: pomnoževanje nemške armade, po- časi a siceru nadvladovanje Hohenzollerncev nad unijo Nemčije ter njenih suverenov. Kar so predniki Viljema II. započeli, to je on nadaljeval in reči moramo, da ne z majhnim talentom. Diplomatično nadkrijuje Nemčija, oziroma Prusija, danes ne le srednjo Evropo samo, ampak v prvi vrsti njeno sosedo — Avstrijo. Če pogledamo nazaj na dogodke zadnjih treh let, vidimo, da je avstrijska diplomacija vedno le storila to, kar je hotela — Nemčija, oziroma Prusija.

V vsakem političnem trenutku, ki je prišel v naši državi v poštev, je igrala Prusija prvo vlogo, to se pravi dajala je naši diplomaciji direktivo. Malone vsi naši državni reprezentanti zunanje politike so toliko časa zavlačevali svojo taktiko, dokler se ni oglasil ta ali oni pruski državni funkcionar, ter povedal Evropi svoje mnenje. Šele, kadar je zagromelo iz Berolina sem, si je naše državno vodstvo usojalo, priti s svojimi načeli, s svojim mnenjem na dan. Da je bilo le to potem vedno prikrojeno tako, da je šlo roko v roki z berlinsko vlado, je samo po sebi umljivo. Čeravno smo vsled tega padli na zunanem zgledu na nivoju pruske ekspoziture, je ostala naša diplomacija vendarle vedno ponosna, zakaj, nemški častnikarski gozd, inspiriran po berlinski vladni, jo je vlekel s tem, da jo je nazival — rezervirano, hladno

miselno in preudarjajočo. Nesamo- stojnost pri nas pa je kriva, da se je tekom let — nemška, oziroma pruska, diplomacija navzela preveč samozvesti in pomagala v zadnjem času srednji Evropi — do popolnega poraza. Viljema II. sicer nazivljajo danes — v kolikor pride v poštev nemška žurnalistika — »mirovnega« vladarja, toda če se ozremo na vedno hujše vojaške priprave Nemčije-Prusije, se nam zdi to le kot nekaka satira, naslovljena na rovaš ostali Evrope. Nemstvo to sicer pozdravlja z navdušenjem, kajti svesto si je, da pomnoženje pruskih bajonetov pomeni za vse ostalo nemstvo — avstrijsko ni izključeno — le izvršitev avstro-nemškega ideala. Kakor se raduje nemško časopisje nad tem pojavom, tako ga zamoremo mi Slovani Avstrije le obžalovati, kajti prej kot slej bo nastal iz »briljantnega sekundanta« onkraj črno-zlatih kolov — ravno tako briljantni nasprotnik, ki danes le še čaka, da se mu pomnoži vojaška moč, k odločilnemu koraku v srednji Evropi. To pa bo prišlo prej kot slej gotovo, kajti, najhujši nasprotnik Nemčije — Anglija — bo prej kot slej morala prenehati z vojaškimi navedbami proti Nemčiji. Takrat pa bodo Hohenzollernci v resnici lahko ponosni na delo, ki je je tako sistematično nadaljeval v pri- log — ne morda nemške unije, pač pa — Prusije.

Današnji položaj obeta resne dogodke, in tudi pri nas se zopet sliši glasovi, da mir nam ne bo v korist. To se pravi zopet misli na vojno. Balkanski kotel zopet vre. Tripel- ententa je pokazala svoje mnenje. Nemci ne uživajo nikjer ljubezni — k večjemu če jih ljubijo Turki, a ta ljubezen je brez pomena. Nemčija je obdana od nasprotnikov, ki ji bodo zaprli pot na vzhod. Zato kliče nemško časopisje na delo — kajti ta vojna lahko prinese odločen udarec.

Nikar nazaj!

(Konec.)

Pouk nemškega zemljepisja in zgodovine bi zagrenil Slovenkam pot do 8. razreda. Ko so nekda učili vse realije nemško, je mnogo deklic iz upravičenega strahu pred nemškim poučevanjem izstopilo v 5. razredu. Druge so šole sicer pre- bredle, vendar je značilno za tede- ni razmere, da je nadzornik vpra- šal neko učiteljico: Zakaj vprašuje- te pri realijah vedno le par učenek? Učiteljica je vpraševala le deklice, ki so doma govorile nemško, ker se druge niso skoro ničesar naučile. Ako šola tujščini pripisuje pre- veliko važnost, začno otroci nem- skutariti med seboj. Da, celo roditel- ji navajajo otroke, da začno doma govoriti tuj jezik, da bi im olajšali pouk. Potujčevanje je v polnem tiru!

Posledica preobitega učenja nemščine je mešanje obeh jezikov, kvarjenje slovenščine z nemškimi izrazi.

V prejšnjih časih, ko ni bilo do- sti slovenskih knjig, je imela nem- ščina v ljudski šoli pomen za izob- razbo. Sedaj pa ima vsako dovolj prilike za izobrazbo v slovenskem jeziku. Za vse panoge imamo knjige. Posamezniki, Slovenska Matica, Družba sv. Mohorja, Kmetijska dru- žba itd. izdajajo primerne knjige za pouk in izobrazbo. Dnevnikov, ted- nikov in mesečnikov za strokovno in politično izobrazbo v slovenskem jeziku je dovolj. Krasnih pesmi in le- pli povesti domačih pesnikov za sr- ce in zabavo nam nudi naše slov- stvo. Kdor se zanima za tuje jezike, here lahko v slovenskih prevodih najznamenitejša dela nemških, pol- skih, ruskih, francoskih pisateljev. Slovenske knjižnice se nam ponuja- jo skoro zastoj. Strokovna, telo- vadna, umetniška, glasbena in dru- ga slovenska društva vabijo Slove- nce, ki je dovršil slovensko ljudsko šolo k vstopu v nadaljno vežbanje.

Za deklice je pouk nemščine brez pomena. Spakovanje z nem- ščino najbolj izobraženim ženam ni potrebno. Spominjamo se, kako so nekda Slovenke zaničevale sloven- ščino, o čemur toži Prešeren, bojmo se zabresti v stare napake! Slove- nke, kadar nakupujejo, ne potrebujejo nemščine*, one, ki služijo denarce kuharice, kmetice, vrtnarice, šivilje, delavke potrebujejo poleg izobrazbe v slovenščini le strokovnega zna- nja, ne »perfektno« nemščine. Ku- harskih, gospodinskih in drugih knjig za strokovno izobrazbo ima- mo dovolj.

Slovenci, ki se presele v tuji- no, da si to služijo kruha, se ondi v par mesecih privadijo angleščine, nemščine itd. tako dobro izhajajo. Torej je za domačo zemljo menda popolno znanje nemščine neobhod- no potrebno?

Zaradi naše prevelike vneme za tuj jezik, se Nemcu v naši deželi ni treba učiti slovenščine, Nemec se norčuje iz nas, ker sliši, da se me- nimo celo med seboj nemško in naj- demo včasih prej nemški izraz kot slovenski, ker pouka v materinšči- ni skoro ni bilo v šolah. To je na- predek! (Op. uredn.)

Škoda je preobilih ur in duho- mornega truda za težavni in nepo- trebni tuj jezik na ljudski šoli! Pri- nas je pač »narobe svet«. Namesto da bi zahtevali pedagogi vse srednje šole v domačem jeziku (kakor so na Češkem), namesto da bi zahtevali, naj bi se učiteljstvo strokovno izobra- zilo v onem jeziku, ki ga pozneje rabi pri pouku slovenske mladine, pa prihaja od nadzornika slovenskih ljudskih šol predlog, naj se začenja

* Ko bi le slovenščino dobro znale. Op. ured.

z nemščino, še predno zna otrok govoriti materinščino! Jasno je, da daje dvojezičnost podlago renegat- stvu, da predobro znanje nemščine kvari popustljivi slovenski značaj, da je dvojezičnost vzrok našemu nazadovanju in naši narodni nesre- če. Z nemško govorico podpiramo le ljudi, ki se nočejo slovenščine uči- ti, kljub temu, da jedo kruh in žive dolga leta med namj in dajemo po- tuho onim, ki nalašč ne govorijo slo- venski, namreč odpadnikom in nem- škim zagrizencem.

In to naj podpira glavno mesto Slovenije — Ljubljana in njen nad- zornik!

Mir ali vojna.

27. januarja 1913.

Vsled nepričakovanega prevra- ta v Carigradu je postala situacija na Balkanu popolnoma drugačna. Tako za balkansko zvezo, kakor za vevlasti je položaj zelo težak. Ve- levlasti so bile kar čez noč postav- ljene pred popolnoma novo situaci- jo ne samo v Turčiji, ampak tudi v medsebojnih odnosih.

V balkanskih delegatskih kro- gih prevladuje pesimistično nazira- nje, ker so balkanski zavezniški trd- no prepričani, da nova turška vlada ne bo hotela odnehati v drinopol- skem vprašanju. S tem dejstvom ra- čunajo tudi že vesile same in zato ne vedo ne kod ne kam. Nem- čija na tistem podpira turške težnje. Vse kaže, da stojimo pred novimi vlekritičnimi dnevi. Kajti prvi sklep novega turškega kabineta je bil, odnehati niti za las od Drino- polja in Egejskih otokov, ker je to proti turški narodni časti. Nemci popolnoma soglašajo s tem turškim načrtom.

Faktum je, da bosta Nemčija in sploh cela trozveza prišli v veliko zadrego, ako bodo Turki tudi v od- govoru na kolektivno noto vztrajali na svojem stališču. V dosedanjih pogajanjih med posameznimi ve- levlastmi je namreč prišlo do popol- nega sporazuma, da mora Drinopol- je dobiti Bolgarska, Egejske otoke pa Turška odstopiti vevlastim. To je bila zahteva kolektivne note, ka- tero so podpisali Nemčija, Avstrija in Italija. Vsekakor bodo morale ve- lesile nastopiti z novo akcijo, ako bi bil odgovor na kolektivno noto v teh vprašanjih odklanjajoč. A zdi, da namerava sedaj Nemčija kreniti drugo pot in podpirati Turčijo. V tem slučaju bi se tudi Avstrija in Italija postavili na njeno stališče.

Da je v ožgled tej nevarni si- tuaciji nadaljevanje vojne skoro go- tova stvar in da grozi tudi evropski konflikt, je več kot jasno. Brez dvoma bo miroljubna Francija zopet napela vse sile, da reši Evropo bal- kanskega požara. Seveda bo šlo to zelo težko. Balkanski zavezniški so

pripravljeni na vse. Obupali so že popolnoma, da bi se mogla kriza re- šiti mirnim potom. Bolgarska je še najbolj odločna, pozna dobro svoje in tudi turške sile.

Enver bej je nastopil sicer zelo patriotično in požitvovno pot, ali zato je treba imeti drugih sredstev, kakor jih ima na razpolago Turčija. Kumanovo, Prilep, Bitolj, Lozen- grad, Lile Burgas in Čorlu se ne da več popraviti, pa če bi tudi bili v turški armadi na Čataldži sami nemški generali.

Turčija bo končno hočeš no- češ morala popustiti ali pa izginiti s površja.

NEZADOVOLJSTVO V NEMČIJI Z RUSKO POLITIKO.

Berlin, 26. januarja. Berlinsko časopisje nikakor ni zadovoljno s postopanjem nemške vlade. Ta ton v časopisju je nastal potem, ko se je Nemčija pridružila koraku veselil v Carigradu, kar kaže znači kapitulaci- cijo Nemčije pred tripelentento. Ne- zadovoljstvo je naraslo posebno od onega trenutka, ko se je zaznalo o pesebni ruski akciji v Carigradu. Zadnji dogodki v Carigradu se na- vajo kot prva posledica te napačne nemške politike. Rusija je zagrozila, da bo v slučaju nadaljevanja vojne napadla azijsko Turčijo, in hoče to svojo grožnjo sedaj tudi izvršiti. »Berliner Tagblatt« primerja Nem- čijo z onim uslužnim mladeničem, ki prevzame nase vso odgovornost, drugi pa si polnijo žepe. Če bi Nem- čija se protivila nasilni politiki na- pram Turčiji, bi lahko prevzela vod- stvo in pridobila mogoče na svojo stran tudi Anglijo, sedaj pa mora imeti izgubo. »Vossische Zeitung« dvomi o uspehu mladoturškega pre- vrta. V vsakem slučaju stoji evrop- ska diplomacija pred popolnoma no- vim dejstvom. Nadaljni obstoj Tur- čije je zelo ogrožen.

POGAJANJA MED LONDONOM, PARIZOM IN PETROGRADOM.

Pariz, 26. januarja. Med Londo- nom, Parizom in Petrogradom se vrše posvetovanja, na kak način bi se zamoglo preprečiti nadaljevanje vojne. »Journal des Debats« zahte- va, da se vevlasti takoj združijo in predlaga sledeče korake proti mlado- turškemu režimu: Predvsem se mora kabinetu Mahmud Šefket paša odreči vsaka finančna pomoč, naj bo direktna ali indirektna. Dalje se mo- ra Porto obvestiti, da vsled prevra- ta v Carigradu Evropa ne bo čisto nič odnehala od svojih zahtev, ka- tere je precizirala v noti dne 17. jan- uarja. Odpošlje naj se vojno bro- dovje v Bospor, ki naj bo priprav- ljeno za eventualno demonstracijo. Vevlasti morajo biti pripravljene na vse.

GRŠKO - TURŠKA VOJNA.

Atene, 26. januarja. »Agence d' Athenes« javlja: Naskok grških

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Oprostite mi, gospa,« je izpre- govorila Magdalena naposled s tes- nobnim glasom. »Nisem vredna va- šega prijateljstva, ki mi ga ponu- jate tako plemenito... Ne, nisem ga vredna... Ne izprašujete me, rotim vas... Samotraj me rajša za svojo ponižno deklo... Toda bodite pre- prižani da ne pozabim nikoli milobe vašega glasu... nikoli!«

»Uboga žena!« je zamrmrala Beatrice. »Kako je morala trpeti!« Magdalena ni slišala teh besed; pravkar je zapirala skrivališče s pomočjo zapaha ki je bil napravljen v notranjosti sode.

Nato se je vrnila v sobo ali bo- lje rečeno v klet, sedla v stran od drugih ter skrla obraz med roka- ma, kakor da se hoče popolnoma osamiti.

Tudi med ostalimi je zavladalo molčanje.

Zileta je bila bleda, a trdna. Ragastan je ogledal za vsak slučaj samokresa, ki ju je bil prin- sel Spadakapa s seboj, ter ju na- basal.

»So že tu!« je rekla Magdalena Feronova. »Zdaj naj se nihče izmed nas ne gane, nihče naj ne izprego-

vori. Ugasnite svečo. En sam žarek luči lahko izda naše skrivališče.

Ragastan je upilnil voščenco. Storila se je črna tema.

Ragastan je čakal pred vho- dom, v desnici meč, v levici nabito pištolo... Pokanje vlomljenih vrat in hrupno korakanje ljudi, ki so bili vdrlji v hišo, mu je povedalo zdajci, kaj se godi.

Glasovi so se približali. Zasledovalci so prihajali v klet. Začele so se sekunde strašne tesnobe; Betarice in Zileta sta se držali za roke...

Nato je začel hrup pomalem po- jemati.

Klet se je izpraznila.

»Otet! smo,« je dejala Magda- lena mirno.

In res je kmalu utihnil šunder, ki se je nadaljeval še nekaj minut po ostalih delih hiše; vsesplošno molčanje je naznanilo čakajočim, da so kraljevi ljudje odšli.

»Ne ganih se nikamor, poča- kajta malo,« je velela Magdalena Feronova.

Smuknila je ven, stekla po stopnjicah iz kleti in pregledala na- glo vso hišo; skozi okna se je ozrla po okolici.

Nato se je vrnila.

»Nikogar ni več,« je dejala z vročično veselostjo. »Pojdite zdaj z mano... saj mislim, da ne name- ravate več ostati v tej hiši? Verje- mite mi, on, ki je prišel nocoj, goji do vas odslej strašno sovraštvo, ki

ne bo poznalo nobene meje v svo- jem maščevanju...«

»Ali mislite kralja, madam? je rekel Ragastan začudeno.

Magdaleno je izpreletelo.

»Da,« je dejala, trudeča se ohraniti vso trdost in brezbriznost svojega glasu, »kralja mislim...«

Ali mari ni ta hiša odslej naj- varnejše zavetišče, ko menijo, da me ni tu? ...«

»Da, zdaj menijo, da vas ni več tu; prepričani pa so tudi, da pride sem kaj nekdo drugi, prej ali slej, in zato se bodo oglašali še in še, da bi ga zalotili... Ze jutri pride kralj nemara zopet v to hišo.«

»Milostna, poslušam vas, a vas ne razumem: toda izkazali ste mi že toliko simpatije, da se ne obo- tavljam zaupati vašim nasvetom.«

»Pojdite torej z mano... Po- kažem vam kraj, kjer boste var- nejši nego tu.«

»Se eno besedo, gospa. Dajte, da vas vprašam, zakaj gojite do nas toliko zanimanja...«

»Saj sem vam povedala, ko sva se videla prikrat; zadošča mi doski. Zaradi tega samega sem vas pripravljena oteti, kolikor je v moji moči.«

Te besede je izrekla z glasom neukrotljivega sovraštva.

Ragastan se je zamislil.

Zdaj mu je prišlo na um, da je iskal kralj morebiti ravno to žensko in da je kralj tisti ki ji je podaril to hišo

Toda preveč misli čisto druga- čne smeri mu je zdaj rojilo po gla- vi, da bi se bil mogel muditi dolgo pri tem predmetu.

»Pripravljeni smo vam sledi- ti,« ji je odgovoril samo.

»Odpravimo se torej čim naj- hitreje.«

Zavila se je naglo v svoj plašč, zakrila si lice s krinko ter stopila iz hiše.

Zileta in Beatrice, Ragastan in Spadakapa, oborožena z bodali in pištolami, so ji sledili.

Iti so morali peš.

Zileta je bila vajena tega. Be- atrice pa je bila preveč hrabra, da bi se bila plašila iti zvečer po Parizu, čeprav je bila ura že skoro devet, to- rej čas, ko je postajala cesta carstvo raznovrstnih klatežev.

Hodili so v tem le redu:

Magdalena Feronova je kora- kala na čelu, odvarja je vrsto; šla je čisto sama, kakor je želela izrečno.

Sledili sta ji Beatrice in Zileta v Ragastanovem spremstvu.

Za družbo pa je hodil Spadakapa z golim rapirjem pod pazduho.

Na ulicah, pogreznjenih v po- polno temo, niso srečali nikogar, ra- zen zdajpazdaj kakega meščana, pred katerim je korakal dobro oborožen sluga s svetilko.

Tiste čase je bil pravcat bojni pohod, iti z doma po mirozovu.

Tako so prišli do ulice Sen-Deni, ene izmed tačasnih velikih žil Pariza, ki se je zdela nekoliko bolj oživljena

od ostalih; to je, nekatere krčme so bile še odprte, in tu pa tam je sre- čala družbo topla mladih gospodov ali študentov, prepevajočih na vse grlo.

Včasih je prikorakala tudi patru- lja mestne straže, s halepartami ali mušketai na rami in oklepom na prsih.

Magdalena Feronova je obstala pred lepo meščansko hišo, prijetnega in udobnega lica in z okni na ulico; na ostrih strehah so se vrtile zasta- vice ter škripale v vetru.

V dalji se je oglasil za hip melan- holični klic nočnega čuvaja.

Magdalena je odklenila vrata v zidu, ki je obdajal hišo.

Ta hiša je bila last ranjkega Fe- rona.

Toda on ni prebival v njej.

Še le malo pred svojim tragič- nim koncem jo je bil začel nesreč- než urejevati, ne manj razkošno od plemiškega dvorca.

Hiša je bila prostorna.

Magdalena je stopila v obširno vežo, kjer so se začemale lepe ka- menite stopnjice s kovano železno ograjo.

Šla je po njih navzgor.

V prvem nadstropju je bilo ve- likolepno stanovanje, sestavljeno iz večjih že opremljenih sob.

Magdalena je stopila vanje.

»Tu,« je dejala, »vas ne bo iska- la živa duša. Lastnik te hiše je mr- tev.«

(Dalje.)

čet na Bizani se je po daljšem odmoru zopet začel. Grki napadajo desno turško krilo, levo krilo pa naskakuje trdnjavo St. Nikolas. Turki se trdovratno branijo in imajo velike izgube.

PREKINJENJE MIROVNIH POGAJANJ.

London, 27. januarja. Balkanski delegati so sklenili prekiniti mirovna pogajanja ter izvolili posebni odsek, ki naj izdela noto, ki jo izroči turškemu delegatu. V ta odsek so bili izvoljeni delegati Madjarov, Streit, Vesnić in Vojnovič. Izjavili bodo, da je smatrati mirovna pogajanja za končana, ker se Turčija obotavlja sprejeti predloge Balkanske zveze in odgovor Turčije na noto veseleš še ni prišel na znanje.

Ni gotovo, če sledi prekinjenju mirovnihi pogajanj tudi odpoved premirja. Neki odlični balkanski diplomata se je izrazil, da mora biti predaja Odrina in pa odklonitev predaje Odrina ali pa odklonitev predaje še tekom tedna perfektna, sicer bi morala Balkanska zveza nadaljevati vojno.

London, 27. januarja. Bolgarski delegatje pojasnjujejo svoj včerajšnji sklep glede premirja s tem, da bo dotična nota, ki je bila danes tekstirana, še danes oddana bolgarskemu vrhovnemu poveljniku, da jo turškemu generalissimu izroči. Ta nota pomenja odpoved premirja. Odpoved premirja velja od danes od 7. zvečer in odgovodni rok poteče v petek ob 7. zvečer. Ostali balkanski delegati nočejo o včerajšnjem sklepu podati nobenih točnih pojasnil.

Stavka slušateljev na eksportni akademiji na Dunaju.

Dunaj, 24. januarja.

V zadnjem času je bilo čitati v raznih listih, da zahtevajo slušatelji najvišje trgovske šole v Avstriji t. i. »Eksportne akademije« na Dunaju, da se ta zavod proglasi za trgovsko visoko šolo ter se na ta način napravi konec nevzdržljivim razmeram, ki vladajo na tej šoli. Žalibog se je dosedaj širša javnost le premalo brigala za ta zavod, ki ima namen vzgojiti avstrijskemu trgovstvu akademično naobrazen štab, ki mu je v boju za narodni obstanek, v boju zoper tujo, inozemsko konkurenco, neobhodno potreben. V stoletju trgovskega prometa je procvit narodnega gospodarstva zasiguran samo onemu narodu, ki so mu na razpolago trgovci ne le s praktično, temveč tudi univerzalno teoretično izobrazbo. To so videli vsi kulturni narodi in si skušali vzgojiti tak trgovski naraščaj, ki odgovarja vsem zahtevam moderne narodne ekonomije s tem, da so si ustanovili trgovske visoke šole. Nemčija, Francija, Italija, Belgija, Japonska štejejo že celo vrsto trgovskih univerz, celo najbolj konservativna trgovaška država, Anglija, je spoznala živo potrebo take šole. Samo Avstrija je drugače mnenja, vzlic temu, da hira vse gospodarsko življenje, da dolgovati strahovito rastejo, da stojimo na robu propada. Krasno cvete le aristokratski birokratizem, kaj čuda potem, če bo kmalu pri nas več državnih uradnikov kakor državljani. Samostojnega trgovca in obrtnika pa uniči slavnoznana avstrijska narodno gospodarska politika.

Pred štirinajstimi leti so to uvideli avstrijski trgovski krogi sami. Ker so pa vedeli, da vlada sama ne ukrene pravi ničesar proti temu, so si ustanovili »Eksportno akademijo«. Da bi smeli ti moške iz prakse storiti vse po lastnem preudarku, bi imeli danes v Avstriji vsaj eno trgovsko univerzo; tako pa je po zaslugi merodajnih faktorjev iz najrazličnejših ministrstev postala eksportna akademija nekaj nestvor, ki mu ne vemo imena. Srednja šola ni, ker se zahteva pri vstopu matura srednje šole. Visoka šola pa ne sme biti! Bog ne daj, trgovec naj bo enakovreden vseučiliščniku? Kje se je še to slišalo? Trgovec živi vendarle po milosti državnih uradnikov! Potem pa konkurenca pri službah, kjer se zahteva visokošolska izobrazba! Da je bil nestvor popoln, se je postavilo eksportno akademijo pod kompetenco dveh ministrstev, naučnega in trgovskega ministrstva, kateri instanci se pričeka vedno med sabo, negiede na to, da trpi pri tem zavod, da je vsak zdrav razvoj nemogoč. Petsto slušatelj in štirje redni profesorji — ki pa so notabene popolnoma enakovredni profesorjem na visokih šolah — vsak semester ustni in pismeni kolokviji iz obilgatih 10—12 predmetov, ki se morajo delati, drugače se semestra ne šteje, oz. celo leto izgubi, 9—12 ur predavanja na dan, potem pa še večerni kurzi itd., samolastno postopanje »pedagoškega vodje« (oficijno ime za rektorja), ki vlada popolnoma absolutno, kratkotalo razmere, ki jim ni para na svetu. Kljub tem odnošajem so diplomirani akademiki na najboljšem glasu kot eminentno praktični in realno misleči delavci, ne le pri nas, temveč tudi v tujini. Najvišja železniška in stanca v Avstriji, železniški svet, je pred enim letom v sporazumu s tozadevnim ministrstvom soglasno sklenila, da smatra diplomirane eksportne akademike enakovrednim z juristi in tehniki ter s tem izrekla, da želi, da se birokratizem, ki se je vgnezdil pri železniški upravi — o čemer sijajno priča rastoči deficit, ki ga imajo železnice, odkar so podražljene — nadomestiti s svežim, zdravim trgovskim duhom.

Praksa in nekaj »inštanca« je nas eksportne akademike spoznala za ljudi, ki so v svoji stroki istovredni, kakor drugi absolvirani visokošolci v drugih strokah. Le vlada nam tega oficijelno neče priznati, neče napraviti konca neznosnim razmeram, v katerih živimo, neče nam dati, kar je našega. Prosili in čakali so eksportni akademiki leta in leta, pričekali shode, sklepali resolucije, trpeli in delali, a — zaman. Vsled tega se je sklenilo nočjo, da se uprizori tridnevni demonstrativni štrajk, ki naj pokaže javnosti žalostni položaj eksportnih akademikov v jasni luči.

R. F. K.

Slovenska zemlja.

Dopis iz Gradca.

Nemški mlečozobi visokošolci so priredili v Gradcu pretečeni petek zborovanje proti trializmu. Kot »specialiteto« v poznanju Jugoslovancev so pozvali pljuškega dr. Plahkija, Nemca po rodu in krvi od pete do temena. Govorilo se je seveda kot na takih zborovanjih običajno mnogo, a vse preje kot stvarno. Dr. Plahkija je seveda vse preje interesiral ubogo nemštvo, kateremu se po njegovem mnenju godi krivica za krivico že sedaj, kaj pa šele, če bi bilo primorano pod tretjim držav-

nim — jugoslovanskim stvarom bivati. Može se je silno jeziti nad one, ki so dostopni trialistični ideji. Te je skušal zavračati s tem, da je po zadnji laži — statistiki skušal dokazovati veliki napredek Nemcev na jugu in uspešno prodiranje tega po Sp. Štajerju, Koroški, Kranjski in Primorski, neizključivši Trsta. Kot najboljši vzgled je postavil padec Slovencev v Mariboru ter rast Nemcev istotam. Tudi davčna moč n. pr. v Mariboru, je med obema življenja v ogromnem nasprotju. 21.500 Nemcev plačuje 600.000 K davka, 3300 Slovencev pa le 38.000 kron. Prebivalstvo si stoji nasproti po njegovem zaključku, kot: 6:1, davčna moč obeh narodov pa je jednaka 16:1. Kako je mogel dr. Plahky priti do takega zaključka? Pač le, ker je sodil mariborske Nemce po lastni izkušnji, oziroma osebi. Če bi bil stvaren, t. pr. pravičen, bi bil pač do zaključka prišel, da je razmerje med obema mariborskima življenja vsaj enak, če že ni hotel priznati, da je čistorođnega nemštva komaj ena tretjina in vse ostalo le — renegatstvo. Nemci si morajo po njegovem mnenju iskati zveze na eni strani pri Mažarih, a na drugi strani pri Italijanih. Obema narodoma nasproti pa morajo Nemci z dejanji in ne le z besedami pokazati, da jim je za njih zavezništvo, proti jugoslovanski nevarnosti, Nemška mlađina, posebno akademična, pa naj se vrže z vso silo na slovenski jug. Germanizacija bo torej potrojila svoje napore. Vederemo!

Dnevni pregled.

Vevško delavstvo. Stališče, ki ga zavzema »Dan« napram vevškemu delavstvu, se zdi ljubljanskim okoličanom čisto pravilno. Ako hočejo omenjeni delavci, da se potegnejo zanje napredni listi, jim ne smejo sami obrniti hrbta. Brezdomno stoji vsak naprednjak na strani vevških delavcev, kar so pokazali naprednjaki z gmotnimi podporami, ko se se oglasili pri njih delavci z nabiralnimi polami. S tem so pokazali naprednjaki na lep način svojo človekoljubnost. Pozabili so namreč, kako se je vedlo ravno tisto delavstvo na različnih shodih proti naprednjakom. O tem pa rajši danes v interesu imenovanega delavstva ne govorimo, ker je to žalostna točka v zgodovini političnega gibanja vevških delavcev. Ti so z malimi izjemami sami najhujši Gostinčarjevi in Susteršičevi prišasti. Koliko je vredna ta politična pripadnost, se kaže najbolj zdaj, ko se vlada niti ne gane za vevško delavstvo, dasi je baron Schwarz popolnoma odvisen od Susteršiča. Klerikanci igrajo v zadnjem boju sploh žalostno vlogo. Radi bi imeli delavstvo in tovarno hkrati zase. Priznati moramo, da se poljski župan Dimnik res trudi za delavstvo, a dobrunjski župan Korbar, ki ima celih enajst delavcev vevške tovarne več v občini kakor Dimnik, je pa dal ravnatelju papirnice svojo hišo za shod na razpolago, kjer je mislil ravnatelj razdvojiti delavstvo. Za ta shod ni mogel dobiti tvorniški ravnatelj v poljski občini nikjer prostora; dal mu ga je pa klerikalec Korbar, ki se sam baha s Susteršičevim prijateljstvom. Na eni strani nastopajo torej klerikanci za ravnatelja, na drugi proti njemu. Bogato obloženi muži vevške tovarne se pa ne marajo zameriti, kar kaže Korbarjevo postopanje, okoli katerega hiše je delavstvo na dan ravnateljevega shoda

žvižgalo. Kako velika je ljubezen klerikalec do delavstva, kažejo tudi njihovi darovi: 1, 2, 3 K, le tintam včasih 5 ali celo kaj več kron. Te vsote naj primerja delavstvo z darovi, ki jih dajejo klerikanci v strankarske namene, pa se bo prepričalo, kako je z njim v stranki. Znani so nam slučajji od drugod, da so žrtvovali državni poslanci in korist svojim ponesrečenim volilcem vse poslanske dišete tistega leta. Če storita Susteršič in Gostinčar isto, pa bode vevškemu delavstvu precej pomagano, gotovo bolj kakor s praznim besedovanjem na shodih. Delavstvo samo poudarja, da gre pri štrajku za izključno delavsko vprašanje, zakaj zvrčati potem »Slovenec« spor na narodno polje, naj presodi delavstvo samo. Mi upamo, da se mu v tem boju temeljito oči odpro glede edino zveličavne klerikalne stranke. Svoje rešitve gotovo ne bodo našli delavci v njej.

Stavka v Vevčah poravnana. Včeraj ob štirih popoldne je prišlo v Vevčah do poravnave. Trije delavci in ena delavka so odpušteni iz službe. Danes ob dveh popoldne ima Drmastja v Vevčah shod.

Zmaga tudi v kamniškem okraju! Pri volitvi učiteljskih zastopnikov v okrajni šolski svet kamniški, ki se je vršila danes, so tudi zmagali naprednjaki. V okrajni šolski svet so bili izvoljeni gospodje: Toman, Letnar, oziroma kot namestnika Petrovc in Šmajdek.

Umrla je v Mitrovici gospa Marica Vogrič, roj. Schlaff.

Umrla je gospa Marija Ihan, uradniška vdova, v 92. letu.

Droblj iz Štajerske. Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju je proglasilo nad premoženjem trgovca Josipa Boccio v Brežicah konkurz. Kot začasni upravitelj konkurzne mase je imenovan d. s. s. gospod Jos. Sitter v Brežicah, upraviteljem pa g. dr. J. Janesch istotam. — V Sv. Ivanu nad Azreljem je ubil posestnik Janez Stelzel svojo ženo, ter se na to sam javil orožnikom, ki so ga oddali deželnemu sodišču v Gradcu. Sodno-zdravniška preiskava je dognala, da se Stelzelu mehčajo možgani. Oddali so ga blaznici v Feldhofu. — V Gaberj pri Celju je prišlo med fantoma Godec in Robnik do pretepa. Robnik je bil nevarno zaboden. Godec so oddali sodišču. — V Mariboru je zletel pod voz nekake izvoška delavec I. Geršak. Na ozki pešpoti v Gosposki ulici se mu je izpodrsnilo, ko se je hotel umakniti nasproti mu prihajajoči množici ljudi. — V Gradcu so aretirali 32 let starega, brezposelnega pekoveškega pomočnika Al. Pušenjaka zaradi sleparij, povzročenih vsled obljube zakona. Osleparil je bojda celo vrsto deklet. Ravnotam so aretirali tudi mizarskega pomočnika I. Klemečiča, ki je dvignil na hranilno knjižico svoje matere 560 K ter jih v raznih bezniških deloma zapravil. Našli so pri njem še 102 K. — V soboto zjutraj je vrgel neznan zlikovec v poštini voz vlaka št. 36 za pest debel kamen na progi med Laškimi trgovinami in Celjem. Kamen je običal v omrežju okna. — V Logarjevih je ukradla rejenka Henčič svojemu krušnemu očetu I. Jelenu svoto 1610 K. Shranila jih je pri svojem očetu na Hrvaškem, ter se vrnila k Jelenu, ki jo je pa dal aretirati. Svoto si je hotela prihraniti kot doto. Bila je tik pred poroko.

Kluba slovenskih tehnikov v Pragi. So poslali prispevke sledeči dobrotniki: Vydova tovarna v Pragi 25 K; g. Fr. Dolenc, veletrgovec z vošček, natak, nosač, izprevodnik ali uradnik, nekoliko ostrje! Videli boste, kako bo zbehan, ker vas ne bo razumel!

Zato govorite nemški, če potujete po tujih deželah ter razkazuje svoje jezikovne zaklade le takrat, kadar se snideite z ljudmi, ki stoje na toli nizki kulturni stopnji, da ne razumejo niti najpopolnejšega izmed vseh živih jezikov, to je namreč mimogrede povedano — nemški!

Ako bi se v inozemstvu ravnali vsi Nemci po tem načelu, potem bi dobile marsikateri stvari prav hitro čisto drugačen obraz...

Slovinci, posnemajte tega Nemca, ki priznava sam svojo predrzno nesramnost, ter govori sredi Rusije in Afrike vedno najprej nemški! Vi, ponižni Slovenci, ve neumne skromne Slovence pa čebljate celo na rodni hleh, v slovenski domovini — nemški! Učimo se radikalnosti od Nemcev, potem bodo dobile marsikatero, danes žalostne reči prav hitro čisto drugo lice!

Iv. K. Dodatek. Pred par dnevi je prinesel graški »Tagblatt« (v sredo 22. t. m.) podlistek »Ich bin ein Deutscher« (Jaz sem Nemec). Tam je nekaj podobnih anekdot, kakor jih čitamo v tem spisu. Neki nemški trgovec je pisal iz Amerike: Semel

lesom v Skofji Loki, 20 K; g. Josip Javornik veletrgovec z lesom v Zalni, 15 K; Anton Kubička, ravnatelj zavarovalne družbe »Meridionale« v Trstu, 10 K. Klubovi odbor se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem, ki so pokazali s tem, da znajo ceniti inženirski naraščaj slovenskega naroda. — Klub slovenskih tehnikov v Pragi je bil ustanovljen leta 1905., ko so začeli slovenski srednješolski absolventi prihajati v večjem številu v Prago, središče najnaprednejšega slovenskega naroda, da se seznanijo poleg svoje stroke obenem tudi s kulturnim življenjem češkega naroda. Težišče tehničnega kluba leži v dobri in obširni strokovni knjižnici, iz katere si morejo izposojevati nujno potrebne knjige in tiskana predavanja oni tehnik, ki se niso rodili pod solncem blagostanja. — Kakor je splošno znano, je tehniški študij najdražji in najtežji; zato je umljivo, da naš mali in revni narod še vedno nima dovolj inženirskega naraščaja. Povprečen slovenski visokošolec je navezan večinoma na podpore, ki so včasih tako odmerjene, da mu zadostujejo komaj k bornemu vegetiranju, in da je marsikateri primoran celo stradati. V takem položaju je dragi in težki tehniški študij skoraj nemogoč in več kot polovica slovenskih tehnikov je primorana na ta način predčasno zapustiti tehniko. Zato je sveta dolžnost vseh onih merodajnih in premožnih krogov, ki zahtevajo slovenskih inženirjev namesto dosedanjih tujcev, da skrbijo za inženirski naraščaj slovenskega naroda s tem, da podpirajo gmotno revne slovenske tehnike in njih klube. Darove za praški klub naj se blagovolijo pošiljati na naslov: Klub slovenskih tehnikov v Pragi. Češka tehnika.

Ogenj. 14. t. m. okrog 9. ure zvečer je izbruhnil ogenj na podstrešju hiše posestnika Franceta Stuparja v Bukovici, v kamniškem okraju. Ogenj se je razširil tudi na sosednja poslopja in je napravil škodo za 2000 K. Stupar je bil zavarovan samo na 400 K. Vzrok ognja je doslej neznan.

V kadi se utopil. Triletni posestnikov sin Matija Miklavčič iz bloške okolice se je te dni igral pred hišo svojih staršev. Med tem ko je njegova mati bila v kuhinji, je otrok pristavil h kadi, ki je bila na dvorišču, stol, na katerega je splezal. Ko je bil na vrhu, je izgubil ravnotežje in je padel v kadi, ki je bila polna vode. Otroci se je utopil, preden je prišla rešilna pomoč.

Roparski napad. Te dni je šla posestnica Francica Knaflič iz Zagorice pri Radovljici domov. Na poti jo je srečal neznan človek, ki jo je napadel. Potepuh je preiskal njene žepce in ji je vzel denarnico, v kateri je imela 1 K 90 vin. Nato je potepuh, ki je bil star okrog 19 let in ki je bil oblečen v sivo obleko, pobegnil. Orožništvo ga zasleduje.

Tatinski hlapec. Pred kratkim je obiskal neki hlapec krojača Ivana Zbontarja iz Spodnje Lipnice. Hlapec je ostal nekaj časa pri njem in se je lepo z njim pogovarjal. V nestreženem trenutku pa mu je vzel iz miznice 372 K, na kar se je hitro poslovil. Tatvino je Zbontar kmalu zapazil in posrečilo se mu je, da je dobil skoro ves denar nazaj. Hlapec je namreč skril denar v hlevu.

Izkoriščevalci pomorske nesreče. Iz Lizbone poročajo: Te dni se je potopil na portugalskem obrežju parnik »Veronese«. Med splošno zmešnjavo, ko se je skušalo rešiti popotnike, mornarje in njih prtljago, so ukradli neznan tatovi dvema

Pojdi in stori tudi tako!

(Iz Oberländerjeve knjige »Im Lande des braunen Bären. Jagd und Reisebilder aus Russland.«)

... Kdor je potoval mnogo po svetu, si je nehoti prisvojil neke predsodke, ki jih je ali znašel sam ali pa jih je posnel po drugih. Jaz nisem bil Angležem nikdar prijatelj, toda na potovanjih so mi, kot rojeni »globe trotters«, služili vedno za zgled in okoristil sem se z marsikaterim njihovim popotnim trikom. Anglež ne bo v tui deželi n. pr. nikdar najprej govoril v dotičnem jeziku, čeprav ga zna morda popolnoma; povsod nastopa kot Anglež ter govori angleški. Zahteva torej, da mora tujec razumeti njegov materinski jezik. To načelo, ki ga uporabljam povsod tudi jaz, ima v sebi vrsto velikih prednosti psihološke narave.

Nagovorjenec zna ali pa ne zna mojega jezika. Večkrat je človek presenečen, ker ga razumejo tam, kjer bi človek mislil, da je to docela izključeno. V tem slučaju sem nasproti tujcu takoj na boljšem, kajti tujec je prisiljen, govoriti z mano v jeziku, ki ga govorim bolje kot on.

Na Ruskem človeka navadno ne razumej. Ako pa nagovorim Rusa najprej gladko po nemški ter v kratko odrezanem, skoraj zapovedujočem tonu, potem se vrši vselej sledeči psihološki proces: Rusa obide nehoti spoštovanje pred mano, predvsem zato, ker sem člen naroda, ki je toli predrzen in nesramen zahtevati, da morajo ljudje v sre Rusije ali kjerkoli na afričanski obali razumeti nemški jezik. Dalje spozna nagovorjenec, da se znam vsaj v svojem jeziku izražati tekoče in odločno. To pa napravlja povsem drugačen vtisk, kakor če bi ga bil nagovoril sramežljivo in negotovo, z napačnim naglasom, dražeč ga k smehu, z nekaterimi napoli prebavljenimi ruskimi drobtinami! Dobrodušni Rus začuti vselej globoko sočutje z nesrečnikom, ki sredi velike zvišene Rusije ne govori bolje ruski, ko enoletno dete. Velikodušno sklene zato takoj, da te po možnosti oslepari, zakaj le prav velik tepec mora biti, kdor pride v Moskvo, ne da bi razumel ruski.

Čisto drugačen pa postane položaj po sledečem uvodu:

»He, Kutscher — fuhr' mal rasch nach dem Hotel Billo! Aber im Gallopp muss die Reise gehen! Was kostet's?«

Izvošček me pogleda začuden s svojim neumnim in bojazljivim ob-

razom ter zajeclja: »Tolko po ruski!«

»Was?!« — se zaderem ogorčen, — »Du, Dummkopf, hältst hier vor dem Bahnhof und verstehst nicht einmal deutsch! Schäm' Dich, Du Kalmücke!«

Rus se oziira brez pomoči okoli in kakor solunčni sij izpreleti njegovo lice, če rečem končno: »Gostinica Billo! Skolko?«

Z enim samim skokom je na svojem sedežu ter me pelje hitreje in ceneje, kakor če bi ga bil nagovoril takoj v njegovem jeziku. Trik je zelo priprost ter ne ostaja v občejanju z nižjimi plastmi nikdar brez tistega uspeha, ki ga dosega povsod elementarna sila nesramnosti. Ta pa je na potovanju prav tako potrebna kakor ljubi denar.

Tudi pri nakupovanju po finih prodajalnah, na kolodvoru, na vlaku v gostilni itd. me postrezajo čisto drugače, ako nastopim kot Nemec, ako govorim nemški ter ako zahtevam od tujcev, da razumejo moj jezik! S pravo naslodo in očividno pobižnostjo poslušajo nato moje pomiljene ruske besede. Zdmi se jim izredno ljubeznjiv, ker sem se toli ponižal, da sem se učil nekoliko njihovega prastaškega jezika, ki ga govori na Ruskem vsak pometac. Le poizkusite enkrat in govorite v inozemstvu s komurkoli, bodisi iz-

Germanus, semper Germanus (enkrat Nemec, večno Nemec) in priporoča potom trgovine širiti nemštvo: doma začeti — zunaj nadaljevati. Nemški cesar je preteklo leto povabil k sebi na jahto »Hohenzollern« turško študijsko komisijo. Turki so znali francosko, nemški cesar tudi. Toda Viljem je vpriči vseh govoril nemško kot dokaz, da bi se morali Turki nemško naučiti. Kajti: »Jaz sem Nemec...«

Preteklo poletje sem šel čez Šipko — pripoveduje pisatelj — prišel sem v neko bolgarsko vas. Rabil sem nekaj iz lekarne. Grem v lekarno. Zahtevam francosko — lekarnat pa mi ponudi po nemško — boljše zdravilo. Od te dobe sem govoril na Bolgarskem samo nemško, kajti »Jaz sem Nemec!« (Mislimo, da je šlo bolj težko. Op. por.)

V Carigradu je pisatelj tega članka govoril z grškim diplomatom — seveda francosko. Diplomata pa mu je rekel: »Jaz sem Grk in znam nemško.« Od te dobe je Nemec tudi z diplomati nemško govoril. Kajti: zavedal se je: Jaz sem Nemec.

Skratka — pravi pisatelj — Nemec mora biti, kakor nekdanj Rimljan, ki je rekel: »civis romanus sum — tako naj ve Nemec vedno: da je Nemec. In mi Slovenci? Mi Slovani? Kje je naš ponos? Celo, ko smo med seboj?

ameriškim rodinam dragulje v znesku več milijonov kron.

Velikanski štrajk. V New - Yorku so proglasili vsi hotelski uslužbenci generalni štrajk, ki je stopil takoj v veljavo. Stavkujočih je več tisoč.

Pruski nestrpnosti. V Berlinu je bilo te dni protestno zborovanje nemških medicincev. Slušatelj, podaniki tujih držav, posebno Rusi, bojda preveč preplavljajo nemške univerze. Zahtevali so, da se tuje-rodom otežkoči še prav posebno dostop k praktičnim vajam.

Smrt nemške pisateljice. Iz Berolina poročajo: Na vojni med postajama Bitterfeld - Berlin so našli pisateljico Ado Lilienkron mrtvo. Vzroki nenadne smrti do zdaj še niso znani.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Gardedama. Pust je že skoro na koncu. Njegov konec pozdravljajo najbrže z velikim veseljem gardedame. Uloga gardedame ni nikakor ljubezniva in zapeljiva. Sedeti celo noč na stolu pri zidu, držati plašček in druge take stvari, ki spadajo h toaleti hčerkin, ni bogve kako prijetno, čeprav je osoljeno z zabavo sosed — to se pravi s kramljanjem. Včasih se pokloni sicer kdo izmed galantnejših plesalcev pred gardedamo — ampak vseeno: Tako le pri zidu sedeti in varovati hčerkin toaletno —. Taka mamica je že v garderobi nezadovoljna. To se pogosto zgodi. Vidi toalete drugih mladenk in zdi se ji, da je to nevarna konkurenca njeni hčerki. Ozre se na obleko svojega otroka in ni zadovoljna. Na to in na to je pozabila. Njena Emica bi lahko imela ravno tako frizuro, kakor ta in ta. In rožasta obleka bi bila jako imenitna, posebno ker je sedaj v modi. Tudi perline koralde bi hčerki prav dobro pristajale. Tako približno šumi v ušesih marsikake mamice, ko ogleduje v garderobi svojo hčerko in jo primerja na tilnem z drugimi deklicami. Hčerka stoji medtem pred zrcalom in je zadovoljna sama s seboj. Stopita v dvorano. Obeh se polasti nekaka tesnoba. Ali bosta dobili dovolj znancev? Ali bo dovolj mladih plesalcev? Mamica pregleda s sokoljim pogledom celo dvorano in se vesevljivo zahvaljuje vsakemu za pozdrav. Začne se valček, in glej, hčerka že ima plesalca. Mamica se kar topi v sreči. »Sicer je samo visokošolec, ampak kariera mu je odprta,« pomisli mamica. »V dveh, treh letih bo imel službo in kdo ve —?« V tem trenutku pripleše mimo nje hčerka. Plesalec je bančni uradnik. Sedaj se pa mamica res »potaplja« v sreči. »Bančni uradnik, ta pa ta!« Pri bankah pride tak mlad mož do lepili denarcev! Toda njena Emica je nemumna, ne zna take partije nase prikleniti na prvi mah! Čez nekaj časa se hčerka vrne, noben plesalec ni prišel po njo. Mamica pravi zato diplomatično: »No, le odpočij se malo, drago dete.« Hčerka sede in sedi. V žilah ji vre kri, ples jo iritira, nemirna je, cela dvorana valovi v plesu in ona sedi tu poleg mamice. Brrr! To je sramota! Kdo ne pozna tesnobnih pogledov, katere meče mamice v podobnih trenutkih na »proste« plesalce! »Kako da ne prideš? Pridi vendar!« kličejo pogledi. In čez nekaj časa je Emica zopet v vrtnicu. Pleše neprestano, tupatam skoči k mamici po cukereček, po roben, pahljačo, šopek. Vse to namreč ima mamica v naročju. Uboga mamica! Marsikateri ples zbuja v nji davne, davne spomine na čase, ko je tudi ona tako plesala. Ah, daleč, daleč je ona srečna mladost! In vrnila se ne bo nikdar več! Na lahkih krikih je odletela. In zopet spomin na bodočnost. Mimo nje je švignila hčerka in v maminih glavah se zbuja misel na njeno bodočnost. Ali bo srečno njeno dete? Ali bo tudi ona tako sedela nekoč na stolu in gledala svojo hčerko v blaznem vrtnicu plesa? Ah!

Silni pomorski viharji. Od francoske obali došli brzjavci javljajo, da prihajajo z vsakim parnikom nova poročila o groznih pomorskih viharjih. Parnik »Karolina« je težeško poškodovan, ker so na njem eksplodirali kotli. Pri tem je bilo 7 mornarjev ubitih. Parniku »Lerraine« je odtrgalo valovje štiri rešilne čolne, dočim je dobila ladja »Venezija« težke poškodbe na zadnjem krovu in je pogotnilo preplavljajoče valovje dva mornarja.

Osvobodilna sodba. Iz Lvova poročajo, da je tamošnja prota zanikala vprašanje poskušene umora v aferi dijaka Frana Staha, učenca 4. razreda tamošnje realke, ki je pred meseci streljal na svojem profesorja Schadena. Porotniki pripisujejo to dejanje hipni blaznosti. Stah je bil le radi nepoklicane rabe orožja obsojen na tri dni zapora.

Ljubljana.

— Občinski svet ljubljanski ima izredno sejo v sredo, dne 29. januarja 1913 ob šestih zvečer v mestni dvorani. Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanila predsedstva, II. Odobrenje zapisnika zadnje seje, III. Presonalnega in pravnega odseka poročila: 1. o izvolitvi odposlanca občinskega zastopa v c. kr. deželni šolski svet; 2. o odloku deželnega odbora glede sklepa občinskega sveta radi podelitve kredita za podporo mestnim učiteljem, IV. Finančnega odseka poročila: 1. o dopisu c. kr. priv. južne železnice glede sondeležbe mestne občine pri letošnji razstavi »Adria« na Dunaju; 2. o prošnji na deželni odbor vojvodine Kranjske glede deželnega prispevka za zgradbo poslopij c. kr. državne obrtne šole; 3. o prošnji na deželni odbor vojvodine Kranjske glede deželnega prispevka za zgradbo kanal-zbiralnikov in obrežnih zidov ob regulirani Ljubljanici; 4. o prošnji poveljstva c. kr. pehotne vojašnice glede povečanja pisarniških prostorov pisarne c. kr. pešpolka št. 27; 5. o prošnji c. in kr. 3. kornega poveljstva za zgradbo remiz za vozove na dvorišču topničarske vojašnice, V. Stavbnega odseka poročila: 1. o končani kolavdaciji razširjevalnih stavb pri mestni infanterijski vojašnici; 2. o prošnji Marije Klobčar za razširjenje regulacijske načrta za stavbišča med Gradaščico in Cesto v Mestni log; 3. o samostalnem predlogu o. s. Ivana Srebotiča glede ureditve Holzapflove ulice, VI. Policijskega odseka poročila: 1. o dopisu županova v mestne mrtvašnice; 2. o prošnji okrajnega načelnika na Barju glede oprostitve Barjanov od paslega davka; 3. o poročilu Gasilnega in reševalnega društva o delovanju za V. četrtletje 1912; 4. o samostalnem predlogu o. s. Josipa Marinka glede spremembe določil izpraznjevanje grebeničnih jam, VII. Šolskega odseka poročila: 1. o računih o porabi dotacije na mestnem dekliskem liceju za leto 1912; 2. o samostalnem predlogu o. s. Ivana Štefeta glede kuharskega in gospodinjkega pouka na mestnih dekliskih šolah, VIII. Direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poročila: 1. o prošnji vodstva gluhonemnice v Ljubljani za odpis večje porabe vode; 2. o prošnji vodstva azila za nezdravljive bolnike za znižanje cene za porabo vode in električnega toka, B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva, II. Odobrenje zapisnika zadnje seje, III. Direktorija mestnega užitninskega zakupa poročila: 1. o proračunu mestnega užitninskega zakupa za leto 1913; 2. o prošnji preglednikov užitninskega zakupa za zvišanje prejemkov; 3. o samostalnem predlogu o. s. dr. Ivana Zajca glede starostnega zavarovanja uslužbencev mestnega užitninskega zakupa; 4. o prošnji nekega uslužbenca užitninskega zakupa za starostno preskrbo, IV. Obrtnega odseka poročila o prošnjah za razne obrtne koncesije.

— **Gre! Kdo gre?** Nadzornik Maier gre. — Kam pa gre? — Na dopust gre. — Naj le gre!

Grabenski Muki je pravzaprav pomilovanja vreden človek. Hotel je v vsem posnemati nadzornika Maierja, da bi postal preje nadzornik. Misli si je: če nadzornik Maier potegne za »učne slike« denar, pa ne da računa, zakaj bi ga jaz ne posnemal, pa si je dal napraviti in saldirati račun o zvezkih za revne šolarčke, katerih pa niso prejeli. Tako je c. kr. nadzornik A. Maier prvi in glavni krivec v tej aferi, kar dokazuje tudi dejstvo, da je pri seji c. kr. mestnega šolskega sveta trdil, da popolnoma odobrava postopanje Jegličeve in da je Jeglič še le s tem dokazal, kako veliko ljubezen ima do šolske mladine. Dalje je je nadzornik izrazil, da ima kljub tej umazani aferi popolno zaupanje o Jegliču. Po našem mnenju se ima Maier zahvaliti le brezprimerni prizanesljivosti naprednih članov mestnega občinskega šolskega sveta, da niso vstali s svojih sedežev ter izjavili, da jim čast na dopušču skupaj sedeti pri mizi s človekom, ki ima tako široke pojme o poštenosti. Maierju je bilo že več let znano, da Jeglič ne postopa pravilno z denarjem, ki ga da mesto za uboge učence, ker so mu napredni učitelji izjavili, da od Jegliča ne dobe učil za uboge otroke; toda oni ni ganil niti z mezinem, da bi bil stvar uredil. Nasprotno je zapretil naprednim učiteljem, da jih bo discipliniral, ako ne bodo brezpogojno delali to, kar bo Jeglič ukazal. In da bi se take lumparije ne izvedele, je o konferenci proglasil uradno tajnost.

— **G. dr. Tone Gosak** je bil vpisan dne 23. januarja v imenik kazenskih zagovornikov. Posluje v pisar-

ni g. dr. Frana Novaka, odvetnika v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 3. Častitamo!

— **Osebnosti.** Za predsedalnega tajnika deželne vlade je določen kamniški okrajni glavar g. Krese. — V Ljubljano se je pripeljal nadkomisar drž. policije dr. Skubel.

— **Imenovanje.** Obrtni nadzornik prvega razreda g. J. Santruček je imenovan za višjega obrtnega nadzornika prvega razreda.

— **V Ljubljani se vrši 2. februarja ustanovni shod Zveze slovenskih ljudskih knjižnic.** Vsakdo ve dobro ceniti pomen knjižnice, ki je dostopna na širši masi ljudstva. Ne bom na dolgo in široko govoril o koristi dobre in poučne knjige. A kje jih naj dobi ljudstvo? Kupovati jih ne more, ker ne zmore denarja zanje. Ostane mu le knjižnica, iz katere si za mal denar izposodi dobro knjigo. A tudi knjižnice, ker niso dovolj finančno podprte, ker životarijo samo zase, ker nimajo trdne organizacije, ne morejo ustreči čitajočemu občinstvu. V prvi vrsti manjka denarja in nekatere knjižnice so dostopne le članom društev. Vsemu temu se mora od pomoči. Pri nakupovanju posameznih knjig narastejo stroški ogromno. Treba je plačati polno ceno, poštnino, drago knjižotroško vezavo, ki je prikladna samo za privatnike; za ljudsko knjižnico je potreba trepčno in praktično vezavo. Marsikatera knjižnica izposoja nevezane knjige, ali pa leže nevezane po omrah, ker nimajo v obližju knjižgoveza. Zategadelj si je Zveza nadela nalogo združiti vse slovenske napredne ljudske knjižnice. Zveza bo nakupovala knjige in za svoje članice oskrbovala trepčno in ceno vezavo. Zvezi je že sedaj obljubljenega mnogo popusta pri založnikih; ti znajo ceniti pomen organizacije knjižnic. Kulturni pomen knjižnične Zveze je naravnost veliki. O tem govoriti je vsaka beseda odveč. Nadalje bo Zveza oskrbovala svoje članice z vsemi tiskovinami in potrebščinami in to večji del brezplačno. Dalje bo Zveza skrbela, da bodo članice prirejale vsakoletne veselice v prid knjižnic, da si na ta način zasigurajo stalen dohodek. Zveza ima nalogo, združiti vse knjižnice v močno bojno falango za odpor proti prodajajočemu nemstvu in usiljivim se Lahom. Zveza bo tudi ustanavljala knjižnice. Da se bo pa delo vršilo tem intenzivnejše, je potreba, da se čim številnejše udeležijo knjižnice in čitalnice ustanovnega shoda dne 2. febr. ob 10. dopoldne v restavraciji Novi svet na Marije Terezije cesti v Ljubljani. Pomeniti se imamo mnogo. Dela je dosti. Rok tudi. Samo organizacije nam manjka! Pristopajte k Zvezi, podpirajte jo knjigami in tudi z denarnimi prispevki. Vse je nasloviti na Zvezo slovenskih ljudskih knjižnic v Ljubljani, Wolfiova ulica 10/I. Za vse informacije je Zveza vedno na razpolago. Uradne ure so od 3. februarja dalje vsak delavnik od 4.—8. ure popoldne in ob nedeljah ter praznikih od 9. do 12. dopoldne. Katera knjižnica še ni dobila na vpogled pravil in poslovnika Zveze, naj se obrne nanjo, da ga dopošlje.

— **S. Gregorčičeva javna ljudska knjižnica** je v zadnjem času nakupila politično zgodovinske romane John Retchiffa. Roman »Sebastopol« nam opisuje boje turških zaveznikov Angležev, Francozov in Sardincev na turški strani proti Rusom ob Donavi, obleganje Silistrije in strahovito krimsko vojno s padcem Sebastopola. Med romanom obdelavajo nekatera poglavja diplomatske boje evropskih sil. V romanu »Nena Sahib« je opisana vstaja Indicev in groovitost Angležev, ki so z vso strogostjo zatrli ta upor. V »Kreuz von Savoyen«, združenje Italije in delovanje družbe jezuitov. V »Villafranki«, »Zehn Jahre« in »Magenta und Solferino« pa revolucije okrog l. 1848. Avstrijske boje na Laškem, ustajo na Ogrskem in junaška dela generala Garibaldija. Nadalje je S. Gregorčičeva ljudska knjižnica nabavila Zbrana dela L. Anzengruberja, Ganghoferja in Fr. Gerstäckerja. Poleg teh še mnogo drugih zanimivih in resnih romnov iz svetovne literature. Knjižnica je odprta ob delavnikih od 4.—8. ure popoldne in ob nedeljah ter praznikih od 9.—12. dopoldne. Nove izjše slovenske leposlovne knjige kupuje S. Gregorčičeva knjižnica v 5 ali 10 izvodih, da ima občinstvo vedno dovolj izbire. V knjižnici se dobi tudi katalog za 40 vinarjev.

— **Potvarjalci živil pred sodiščem.** V soboto je bila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem cela vrsta zanimivih obravnav; kot obtoženci so bili razni potvarjalci živil. Da se občinstvo bolj natanko seznani s temi ljudmi, podajamo tu po vrsti obravnavo za obravnavo: 1. **Franca in Marija Colnar** sta po poklicu mlekarici, ki vozita mleko iz Ježice v Ljubljano. Tiste dni pred Božičem ko potrebujejo ljubljanske stranke

največ mleka, sta ti dve puncici tako sklenili, da bosta kar sami mleko napravili, če ga bo primanjkovalo. Kako? Čisto lahka stvar. Ko sta videli, da juna primanjkuje mleka v posodah, sta kratkoma prilihi vanje vodo. Nato sta to žlobudro prodajali strankam. Toda nepoštenemu dejanju je kazen za petami. Franco in Marijo Colnar so prijeli zaradi potvarjanja mleka. Sodišče je obe »poštene« mlekarici zaradi tega obsodilo na denarno globo, in sicer Marijo Colnar na 20 K in Franco Colnar na 10 K. Razume se, da sta se obtoženci na vse načine zvižali in dokazovali svojo »nedolžnost«, pa ni nič pomagalo. — 2. Na vrsto pride **Franč Andovec**, trgovec na Pogačarjevem trgu. Ta je prišel v roke pravici zaradi potvarjanja moka. Možakar je prodajal pred Božičem ljubljanskim strankam ajdovo moko. Že dobro. Ampak v tej moki je bila primešana petina riževe moka. Poštene možakar je prodajal to zmes kot pravo ajdovo moko, zato ga pa je sodišče obsodilo na 20 K denarne globe, v slučaju neizterljivosti na 48 ur zapora. — 3. **Uršula Zupancič** ima kramarijo na Poljanski cesti. Tudi ta je potvarjala ajdovo moko z 20 odstotno riževo moko. Izgovarjala se je, da prodajajo tako ajdovo moko vsi. Ona jo dobiva tako od Karola Mihelčiča iz Ihana. Jalov izgovor. Uršo je sodišče obsodilo na 20 K denarne globe oziroma na 48 ur zapora. — 4. Jako poštena ženska je **Franca Čizman**, branjeka iz Tacna. »Trikrat na teden«, pravi, »prodajam moko na trgu. Poleg moka tudi fižol, krompir in druga živila. Prodajala sem ajdovo moko, kateri pa je bila res primešana riževa; to pa zato, da se ajdova moka ne segreje in ne izpridi.« Izgovor za nič. 200stotkov riževe moka se ne primešava ajdovi moki! Za kazni: 20 K ali osemindeset ur zapora. — 5. Tej pošteni družbi se pridruži moker **Janez Vrečko**, ki prodaja moko na Mestnem trgu. Kakor vsi drugi njegovi predhodniki, tako je tudi on prodajal 200stotne riževé moka med ajdovo in prodajal zmes za pristno ajdovo moko. Janez Vrečko: 20 K globe za svoje zaslužno dejanje! — Tako. Sedaj pa pride na vrsto najlepše. Zaradi potvarjanja živil stoji pred sodnikom pekovski mojster **Ivan Vrtačnik**, ki ima svojo pekarijo na Vrtačnik cesti. Sedaj pa poslušajte in si dobro zapomnite, s kako svinjarijo potresa ta mož lopar, na katerem daje v peč testo. Preiskava je dognala, da tista »moka« obstoji iz sledečih jako lepih stvari: iz siv kasto črnega prahu, iz zmletega premoga, iz raznih rastlinskih odpadkov, iz koscev pavole in sicer: rdeče, rmene, modre, zelene in ruja-ve, iz kumina in iz lesa. Vso to, po gnolobi smrdečo zmes je pometel po tleh in potem potresel z njo lopar, na katerega je dal nato testo. Razume se, da pride vsa ona naštetá svinjarija v skorjo, oziroma v kruh. In to prodaja Vrtačnik svojim strankam! Človeku se mora gabit, samo če pomisli na to, nikar če mora to gnjusobno uživati. Sodišče je tega poštenjakoviča obsodilo na 25 K kazni. — Tako ima sedaj občinstvo in stranke kratoke seznane prodajalcev in prodajalk, od katerih naj pridno — kupuje živila.

— **Požar.** V nedeljo je nastal požar v Dobrunjah. Pogorela je ena lopa Janeza Svetka. Ogenj so kmalu pogasili. Sosedna požarna bramba iz Bizovika ni dospela na pomoč. Pravijo, da niso mogli dobiti konj; člani sami pa ne morejo brizgalne voziti. Kadar bi bila resna nevarnost, bi postalo tu usodepolno. Poroča se, da ni prave složnosti v društvu, kar tudi škoduje.

— **III. slovenski vsesokolski zlet 1913.** Tajniški in časnikarski odsek ima svojo 13. redno sejo v sredo, t. j. 29. t. m. ob pol 9. zvečer v Narodnem domu (zvezna soba). Bratje, zlet se bliža z naglimi koraki, ravnotako se pa krajša predzletna doba, zato se udeležiti odsekove seje polnoštevilno. Na zdar!

— **Umrl** so v Ljubljani: Ana Tomšič, bivša delavka, 73 let. — Uršula Vidmar, mestna uboga, 87 let. — Josip Prepeluh, mestni delavec, 55 let. — Uršula Zaletel, šivilja, 40 let.

Kinematograf »Ideal«. Spored za torek 28., sredo 29. in četrtek 30. januarja 1913: 1. Lov na jelene. (Velezanimiv lovski film.) 2. Miss Boncia. (Koloriran varietetni film.) 3. Lov na divje kuce. (Koloriran npravi posnetek.) 4. Pobežniki (amer. veselovra.) — Samo popoldne. 5. Stari ribič. (Drama.) — Samo popoldne. 6. Žurnal Pathé. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodiljaji, šport, moda itd.) — Samo zvečer. 7. Mladost in norost. (Mimična veseloigra z Asfo Nielsen v 3 delih. Samo zvečer. 8. Ljubosumnost. (Komična učinkovitost z Maks Linderjem.

Trst.

Zopet eksplozija na parniku. — Dva mornarja mrtva, eden težko ranjen, Trst, 26. januarja.

Ni dolgo temu, odkar se je dogodila na parniku »Sebenico« grozna katastrofa in sicer zaradi eksplozije, »Dan« je o dotični nesreči, ki je povzročila dve žrtvi, obširno poročal. — Včeraj zvečer se je dogodila eksplozija na parniku »Nesazija«, ki je last paroplovne družbe »Istria - Trieste«. Ta parnik je bil zasidran v svrhu poprave ob orežju del Pescatori. Okoli sedme ure zvečer je privabil pok, ki je zadonel kakor strel iz topa, na lice mesta ogromno občinstva. Iz parnika je planil takoj po poku neki mornar, ki je strašno ječal in je bil ves ožgan. Komisija, ki je bila prišla na lice mesta, je takoj začela preiskavati parnik. V spalniških prostorih za mornarje so najpoprej našli raztrgano telo 33letnega mornarja Domenika Bernardis iz Rovinja. Nesrečnej se je šele pred nekaterimi dnevi poročil in že ga je udarila kruta roka. Nato so začeli iskati 20letnega mornarja Pitacco, ki so ga videli par minut pred eksplozijo na krovu ladje. Niso ga mogli takoj najti. Spočetka so domnevali, da je morda pravčasno pobegnil, skočil v morje ali pa na suho, in se je tako rešil nesreče. Dalje časa so iskali in so ga konečno našli v spodnjih prostorih ladje v nekem kotu. Kamaj so ga spoznali, ker je bil na vseh delih telesa grozno raztrgan. Torej dve žrtvi. — Zgoraj omenjenega mornarja, ki je prišel iz ladje ves ožgan, so prepeljali v bolnišnico. Piše se Anton Zanetich, star je 27 let. Sliši se, da bo težko okreval, ker so opekline na obrazu, nogah, rokah in na trebuhu — grozne. Reče veliko trpi in neprestano kliče na pomoč. Vsed bolečin se mu je že skoraj zamaral duh. — Kdo je povzročil to veliko nesrečo? Ponesrečenca sta imela v svojih spalnih sobah shranjen dinamit, pripravljen za ribji lov. Radi ne previdnosti pa je eden izmed njih užgal v bližini dinamita luč in tako je nastala ta grozna nesreča, ki se pod njenim vtisom nahaja vsa javnost, zlasti zaradi tega, ker ni preteklo niti štiriinajst dni od onega časa, odkar se je izvršila podobna eksplozija na parniku »Sebenico«. Danes je bilo na kraju nesreče neprestano polno občinstva. Ladja je sicer precej poškodovana, toda ne tako kakor je bila »Sebenico«. Poškodovana je samo v notranjih prostorih.

Velik javen shod slovenskega ženstva v Trstu. Shod, ki se je vršil predvčerajštnu (v nedeljo) popolne in ki ga je sklicala ženska skupina N. D. O., je bil prava manifestacija slovenskega narodnega ženstva v Trstu. Velika dvorana N. D. O. je bila nabito polna. Najpoprej sta govorili ob splošnem prijetvaju gdc. Dekleva in Ponikvarjeva, nakar je poročal državni in deželni poslanec dr. Rybář in sicer o predmetu: »Slovensko ženstvo v Trstu in organizacija.« Govornik je temeljito pojasnil razmere, v katerih se nahaja slovensko ženstvo ter orisal veliki pomen organizacije slov. ženstva na narodni podlagi. Govorniku je zbrano ženstvo navdušeno pritrjevalo. K stvari se še povrnemo.

15leten tat. Petnajstleten Herman Vatovatz se je učil pri nekem urarju na Corsu. Hotel je postati dober urar in je imelo te obrti tudi precej veselja. Ljubil je posebno zlate prstane in zlate ure. Pred par dnevi pa se je v zlate ure in prstane tako strašno zaljubil, da se skoraj ni mogel več premagovati. Hudobni duh mu je zašepetal na ušesa: vzemi! In vzel je. Toda bil je tako zelo nepreviden, da so ga zasačili. Poklicali so policaja, ki ga je takoj vzel s seboj. Nekateri pravijo, da je strašno jokal, ko ga je peljal policaj v luknjo.

Društva.

II. veliki lovski ples. Mnogo zanimanja vzbuja po Ljubljani in drugod ta prireditve. Saj pa je tudi edina večja plesna veselica letošnjega predpusta. Vrši se ta ples kakor vže večkrat omenjeno, v prid »Zelenega križa« slovenskih lovcev, vsled česar je iz povsem človekoljubnega namena vsakomur najtopleje priporočati. Gorenje dvorane »Narodnega doma« bodo izpremenjene dne 1. svečana t. l. v krasno odličene lovske salone, v katerih se bodo vrteli pestrobini pari v prijetnem valčku, ali pa se krepčali pri bogato obloženih in z najboljšo kapljico preskrbljenih šotorih dični lovci s svojimi družicami in drugi posetniki je povsem zabavne prireditve. Gotovo se nikdo ne boje nikoli pokesal, da je posetil to plesno veselico, ker nalo-ge lovcev je, da preskrbijo vsakteremu izmed posetnikov, da se kar najuprisilneje pozabava v njihovem krogu. Na svidenje tedaj dne 1. svečana t. l.

Raja.

Kakor je znano, priredila je v nedeljo dne 26. t. m. celovška slovenska »Citalnica« svoj prvi plesni venček, v prostorih hotela »Trabesinger«. Pri tej prireditvi je bilo zbranega nebroj slovenskega občinstva, ne le iz Celovca, marveč tudi skoro iz vseh krajev

slovenske naše domovine.

Pri tej prireditvi je sviral tudi vojaška godba 17. pešpolka. Vse skupaj je imelo lice kar najsijajnejše narodne prireditve in poleg civilnih udeležencev se jih je udeležilo tudi lepo število

iz vojaških krogov.

Kotaj pa je napočila ura začetka in so začeli prihajati gostje iz vseh delov mesta, bodisi peš, bodisi v vozovih, se je namah zbralo pred hotelom »Trabesingerjem« na stotine in stotine

nemške celovške fakinaže, pobesneli renegatskih trg. sodruknikov, uradništva, učitelstva, dijaštva itd. ter začelo na naravnost zverinski način rjoveti, zvižgati in kričati. Ker je pa kljub vsemu temu ostalo slovensko občinstvo mirno in hladno, se je ta nemškonacionalna pakaža navelila na posameznike dohajajočih, jih suvala in celo

opljувala slovenske žene in dekleta.

Celovška mestna policija, ki je za vse to vedela, se je poskrila in pustila nemško zverinjad insultrirati slovensko občinstvo, kolikor se ji je zljubilo. Mirno je trpela te napade in vsa pobalinstva, dokler se nemške zverine po dvehurnem demonstriranju niso same umaknile. In mestni svet celovški ima še drzno in nesramno čelo, protestirati proti podžaljenju celovške policije!!! Slovenci v Celovcu! Če niste izgubili zadnje trohice narodnega ponosa, na vas je, da dosežete varstva sebi, slovenskim Vašim ženam, slovenskim Vašim hčeram! Na vas je, da izsilite od državne uprave to, kar bi Vam morala že sama posebi dati — trohico državljanov pravic enakopravnosti! Saj se poteza za tujerodce Albance, naj da Vam trohico onega, kar bo dala — po krivici — njim. Bodite možje!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

MIROVNA POGAJANJA.

London, 27. januarja. Mirovna pogajanja še ni smatrati za končane. Balkanski delegati so jih sicer prekinili, vendar pa ostanejo še v Londonu in so pripravljeni še na nadaljna pogajanja, seveda samo na taki podlagi, ki bi bila zanje sprejemljiva.

Pariz, 27. januarja. Iz Sofije se poroča: Javna tajnost je, da je bolgarski kralj Ferdinand odločen nasprotnik nadaljevanja vojne, dočim je narod popolnoma drugega mnenja in zahteva obnovitev vojne.

POGAJANJA GLEDE RUSINSKEGA VSEUČILIŠČA.

Dunaj, 27. januarja. Rusini so na svoji današnji seji sklenili, da se ne bodo odzvali povabilu ministrskega predsednika in naučnega ministra glede nadaljnjih pogajanj v vprašanju rusinskega vseučilišča. Rusini toliko časa ne bodo odnehali od svoje taktike, dokler se vlada glede rusinskega vseučilišča ne postavi na stališče, katero je zavzela meseca decembra lanskega leta.

INDIJSKI MOHAMEDANCI ZAHTEVAJO VOJNO.

London, 27. januarja. Iz Kalkute se poroča: Indijski mohamedanci z velikim zanimanjem zasledujejo zadnje dogodke v Carigradu. Danzadnem imajo zborovanja, na katerih sprejemajo resolucije, v katerih pozivljajo evropske mohamedance, naj nadaljujejo vojno in zahtevajo tudi od Anglije, naj se postavi odločno na stran Turčije.

BOLGARSKE ČETE NA POTU PROTI ČATALDŽI.

Solun, 27. januarja. One bolgarske čete, ki so bile štacionirane v okraju Seres, so odpotovale proti Čataldži. Varstveno službo v Seresu opravlja sedaj bolgarski komite.

RUSKI POSLANIK V RIMU O SITUACIJI.

Berlin, 27. januarja. »Lokalanzeiger« poroča iz Rima, da se je tamkajšnji ruski poslanik izrazil, da bodo veselile v slučaju nadaljevanja vojne težko ostale nevtralne.

BOLGARSKO - RUMUNSKA POGAJANJA.

London, 27. januarja. Veliko zažudenje vzbuja dejstvo, da je rumunski poslanik Nisu šele v soboto izročil rumunskim delegatom uradne dokumente o rumunskih zahtevah. S tem so pogajanja iz dosedanjega privatnega stadija prešle v oficijalni stadij. Tukajšnje časopise spravlja to v zvezo z zadnjimi dogodki v Carigradu.

Dunaj, 27. januarja. »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča, da bodo bolgarsko-rumunska pogajanja stopila v hitrejši tek. Rumunska odločno zahteva, da se Bolgarska natančno izjavi, kake kompenzacije je pripravljena dati, čemur se Bolgarska zelo izogiblje. Izjavila je dosedaj le, da v principu nima ničesar proti mali teritorijalni koncesiji. O izidu pogajanj vlada še popolna negotovost.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gonzaga. Hvala. Pride še ta teden. Vsled važnih dogodkov smo morali marsikaj odložiti.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«. Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Odda se takoj po ceni soba s kuhinjo na Ambrožovem trgu št. 3. III. nadstropje; istotam se sprejme en dijak na stanovanje.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

Tržaške Slovence

opozarjamo, da se prodaja v Trstu dnevnik »DAN« v sledečih toba-karnah:

ZELEZNIK, Sv. Ivan.
TROGAR, ulica Giulia.
BONORA, ulica Stadion.
TREVISAN, ulica Fontana.
STANIČ, ulica Molinpicolo.
SEKOVAR, ulica Kaserma.
BAJC, ulica Gega.
LAVRENCIČ, trg Kaserma.
MOŽE, ulica Miramar.
HREŠČAK, ulica Belvedere.
ARTOŠ, ulica Belvedere.
KICHEL, Rojan.
GERŽINA, Rojan.
VIVODA, Rojan.
BENUSI, Greta.
HRAST, ulica Poste.
BILLAN, ulica Cavana.
RAUNACHER, ulica Campo Marzio.
RAUTINGER, ulica Riva Grumula.
PIPAN, ulica Ponte dela Fabra.
BEVK, trg Goldoni.
SCHERMIN, ulica Bariera.
PELISAN, ulica Bariera.
BEDENJ, ulica Madonina.
BELLO, ulica V. Bernini.
GRAMATICOPULO, trg Bariera.
PAPIČ, ulica Sete Fontane.
MURARO, ulica Sete Fontane.
BRUNA, ulica Rivo.
RONČELJ, ulica S. Marco.
SEGULIN, ulica Industria.
ZIDAR, Rocol.
SCHIMPF, državni kolodvor.

Kupujte „Dan“.

„Dan“ je edini slovenski neodvisni politični dnevnik.

„Dan“ je najbolje informiran slov. dnevnik.

„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki izhaja tudi ob nedeljah in praznikih.

„Dan“ je najodločnejši neodvisni jutranji list.

„Dan“ je najcenejši napr. dnevnik; posamezni izvod po 6 vinarjev, s pošto mesečno le K 1.70.

„Dan“ je razširjen v najširših ljudskih slojih, ker ga vsakdo rad čita in je zato jako uspešno oglaševanje v njem.

„Dan“ prinaša interesantne in znamenite zgodovinske romane.

„Dan“ prinaša znamenite sodobne političke karikature.

„Dan“ je odločen zagovornik vseh zatiranih.

Sirite „Dan“ med ljudstvom.

Tvrška Bilina & Kasch nasl.

M. Schubert

Ljubljana, Zidovska ul. 5

Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse potrebščine kilno pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. — Postrežba točna in solidna. — Vnanja naročila se točno izvršujejo.

Radi inventure

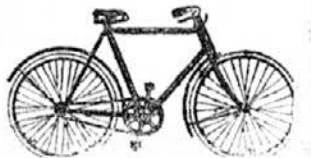
prodajam vso zimsko zalogo kostumov, mantijev, paletojev, jopic, bluz, raglanov, oblek, klobukov in vse drugo blago 50% pod lastno ceno.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Za veselice!

Velika izbira najcenejših raznih krink, kap, klobučkov in drugih pokrival, girland, koriandoli, serpentini in drugih reči. Vse te predmete dajem društvom v komisijsko prodajo, to je, kar se ne razpeča sprejemem po veselici nazaj.

Isto velja za vsa zunanja naročila.

FR. IGLIČ Ljubljana,

Mestni trg št. 11-12.

Del. glavica:

K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 ³/₄ %

Rez. fond nad K 800.000.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija.

Cene najnižje!

Notni stavek.